

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ
«Об'єднання теорії та практики –
запорука підвищення готовності
оперативно-рятувальних підрозділів до
виконання дій за призначенням»

22 листопада 2024 року

Об'єднання теорії та практики – запорука підвищення готовності оперативно-рятувальних підрозділів до виконання дій за призначенням. Матеріали круглого столу. – Черкаси: Національний університет цивільного захисту України, 22 листопада 2024. – 187 с.

У збірці розміщено матеріали круглого столу «Об'єднання теорії та практики – запорука підвищення готовності оперативно-рятувальних підрозділів до виконання дій за призначенням». У збірці представлено наукові доповіді з наступних напрямків:

- Проблемні питання організації служби та професійної підготовки в ДСНС України в умовах воєнного стану.

- Особливості застосування засобів і способів гасіння пожеж та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в умовах воєнного стану.

- Актуальні питання створення, переобладнання та використання пожежної та аварійно-рятувальної техніки, оснащення та засоби індивідуального захисту в Україні у мирний та воєнний час.

- Моніторинг поточного стану та оперативні заходи реагування на надзвичайні ситуації чи інциденти, пов'язані з викидом (виливом) небезпечних хімічних та радіоактивних речовин.

- Інноваційні підходи та технології у вдосконаленні роботи оперативно-рятувальних підрозділів ДСНС в умовах воєнного конфлікту.

Редакційна колегія:

кандидат технічних наук, доцент Виноградов С.А.,

кандидат технічних наук, доцент Савельєв Д.І.

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та стилістику матеріалів, представлених у збірнику.

Відповідальний за випуск Савельєв Д.І.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова

РИБКА Євгеній Олексійович,

т.в.о. проректора з наукової роботи Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор;

Заступник голови

КОЛЕНОВ Олександр Миколайович,

заступник начальника факультету оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент.

Члени оргкомітету:

ВИНОГРАДОВ Станіслав Андрійович,

заступник начальника кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки факультету оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент;

ЛІСНЯК Андрій Анатолійович,

начальник кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент;

КОВАЛЬОВ Павло Анатолійович,

начальник кафедри пожежної та рятувальної підготовки факультету оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент;

СЛЕПУЖНІКОВ Євген Дмитрович,

начальник кафедри спеціальної хімії та хімічних технологій факультету оперативно-рятувальних сил Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент;

КУСТОВ Максим Володимирович

начальник наукового відділу з дослідження проблем цивільної та техногенно-екологічної безпеки науково-дослідного центру Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор.

Технічний секретар

САВЕЛЬЄВ Дмитро Ігорович,

доцент кафедри інженерної та аварійно-рятувальної техніки Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ ПРОТИПОЖЕЖНОЇ ТЕХНІКИ ДЛЯ ЛІКВІДАЦІЇ ЛІСОВИХ ПОЖЕЖ У МИРНИЙ ТА ВОЄННИЙ ЧАС

В. І. Товарянський, к.т.н., доцент, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Бойові дії спричиняють руйнівний вплив на екосистеми, що може призвести до тривалих та незворотних змін у природному середовищі. Фізичне руйнування природних ландшафтів, забруднення довкілля, знищення біорізноманіття, зміни клімату, забруднення водоймищ та соціально-економічні наслідки — ось ще не весь обсяг негативних наслідків, спричинених війною в Україні [1].

Щодо екосистем, то особливої уваги заслуговує захист лісів внаслідок бойових дій в умовах війни. Оскільки в результаті артилерійських обстрілів шляхом застосування різноманітних вибухових пристроїв може загорятись та знищуватись деревостан, як наслідок — існує висока ймовірність виникнення низових та верхових лісових пожеж на значних площах. Разом з тим може відбуватися й загоряння рослинного покриву, що створює підвищену загрозу переходу пожежі в лісову, зокрема в місцях скупчення сухостою та зростання лісових насаджень. Тому важливим завданням як в мирний, так і в воєнний час, є налагодження системи дій на випадок виникнення пожеж в природних екосистемах, яка повинна складати як заходи із запобігання виникненню пожежам, так і заходи з пожежогасіння.

Не менш важливим аспектом протипожежного захисту лісів є вибір техніки для пожежогасіння. В Україні сьогодні виробляють пожежні автомобілі для гасіння пожеж в екосистемах такі підприємства, як: ТОВ "ПК Пожмашина", ТОВ "Компанія ТІТАЛ" та ТОВ "ВАЛІДУС СПЕЦАВТО" [2]. Пожежні автомобілі для гасіння саме лісових пожеж представлені прилуцьким заводом-виробником, і вони не характеризуються інноваційними технічними рішеннями у сфері проектування та конструювання такого виду техніки. Найпоширенішими залишаються автомобілі АПЛ-40(131)266 (модернізація АЦ-40(131)137А), які укомплектовані додатковим обладнанням, проте на сьогодні вважаються технічно-застарілими. Автомобіль АПЛ-10(66)265 виробництва тієї ж компанії також використовується в підрозділах лісових господарств, проте характеризується відсутністю стаціонарно-влаштованих приладів пожежогасіння та високонапірного насосного устаткування. Більш сучасним є АЛП-7(55S18)538І – автомобіль, який відповідає сучасним стандартам з виготовлення такої техніки, обладнаний більш технологічними на сьогодні агрегатом приводу та трансмісією.

Значну проблему складає той факт, що вищеописана техніка пристосована до ліквідації лісових пожеж у мирний час. Проте від початку повномасштабних воєнних дій в Україні питання щодо застосування техніки для гасіння лісових пожеж набуло значимості. Колісні транспортні засоби –

автоцистерни – використовувати небезпечно з огляду на незахищеність особового складу та шасі транспортного засобу від руйнування, наприклад, під час наїзду на боєприпаси. Більше того, на сьогодні компанії в Україні не виробляють броньовану протипожежну техніку для ліквідації лісових пожеж. Саме тому, не зважаючи на наявність автомобілів для гасіння лісових пожеж, проблема їх застосування в умовах війни обумовлюється такими факторами:

- формування загрози для життя та здоров'я пожежних рятувальників, оскільки на замінованих територіях міни та інші вибухові пристрої можуть бути активовані під час руху пожежного транспортного засобу;

- фінансові обмеження, які не дають повною мірою налагодити виробництво броньованої протипожежної техніки українськими виробниками;

- недостатня кількість протипожежної техніки на гусеничному шасі, що найважливіше саме для замінованих територій.

Із вище зазначених аспектів уваги заслуговує останній, а саме створення протипожежної техніки для гасіння лісових пожеж на гусеничному шасі, у тому числі й на замінованих територіях. Не зважаючи на наявність деяких зразків такої техніки в Україні, зокрема ВПЛ-149, ГПМ-54 та ГПМ-72, ці машини не забезпечені необхідним рівнем захищеності та бронювання від засобів ураження. Проте, світовий досвід свідчить про розвиток технологій у сфері захисту як колісної, так і гусеничної техніки від спрацювання боєприпасів [3].

У провідних країнах світу, таких як США, Ізраїль, Австралія та ін. уже виготовляються бойові броньовані машини, високий ступінь захисту від ураження боєприпасами яких забезпечується використанням спеціальних видів броньованої сталі і композитних матеріалів. Саме тому, з низки технічних завдань щодо виготовлення протипожежної техніки для гасіння лісових пожеж в умовах війни в Україні насамперед важливо налагодити міжнародну співпрацю, покликану на перейняття досвіду та технологій у передових країн світу з питань виготовлення броньованої техніки.

Наступним етапом може бути налагодження механізму модернізації військової броньованої техніки під техніку для гасіння лісових пожеж, що матиме на меті: переобладнання бронетехніки; встановлення потужного насосного устаткування, ємностей для вогнегасних речовин та дистанційно-керованих приладів для їх подавання; покращення прохідності, і найважливіше – захист особового складу та шасі транспортного засобу від уражаючої дії боєприпасів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коваль М. С., Бондар Д. В. та ін. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навчальний посібник за загальною редакцією Мирослава КОВАЛЯ. Львів, 2023. 306 с.

2. Товарянський В. І., Ренкас А. А. Зб. тез доп. Круглого столу “Лісові пожежі в умовах війни” (м. Львів, 24 травня 2024 р.). Львів: ЛДУ БЖД, 2024. С. 57–61.

3. Дегтяренко В. Особливості української бронетехніки: випробування
війною. Молодий вчений. 2023. №. 3 (115). С. 33–40.

7. *А.Я. Калиновський, Б.І. Кривошей, , НУЦЗУ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПОЖЕЖНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ*

8. *Р.І. Коваленко, НУЦЗУкраїни ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ КОНСТРУКЦІЇ СПЕЦІАЛЬНИХ МАШИН РАДІАЦІЙНОГО І ХІМІЧНОГО ЗАХИСТУ*

9. *І.Г. Маладика, А.О. Биченко, М.О. Пустовіт, О.Є. Зенков, ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України АНАЛІЗ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ДАЛЬНІСТЬ СИСТЕМ РАДІОЗВ'ЯЗКУ З БПЛА*

10. *Юрій Панчишин ЛДУБЖД ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ГАЗОДИМОЗАХИСНИКА ПРИ ВИКОНАННІ ЗАВДАНЬ В ОБМЕЖЕНОМУ ПРОСТОРИ*

11. *Роман РУБАН, Василь РОТАР, ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ, ПЕРЕОБЛАДНАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПОЖЕЖНОЇ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ В ДСНС УКРАЇНИ*

12. *Рудаков С.В., НУЦЗ України, Приймак О.О., ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РОЗПОДІЛОМ ПОЖЕЖНОЇ ТЕХНІКИ В ТЕРИТОРІАЛЬНІ ПІДРОЗДІЛИ*

13. *О. Б. Скородумова, Я. М. Гончаренко, Н. М. Лисак, НУЦЗ України, ВОГНЕЗАХИСНІ ТКАНИНИ: ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ*

14. *В. І. Товарянський, ЛДУБЖД АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ ПРОТИПОЖЕЖНОЇ ТЕХНІКИ ДЛЯ ЛІКВІДАЦІЇ ЛІСОВИХ ПОЖЕЖ У МИРНИЙ ТА ВОЄННИЙ ЧАС*

СЕКЦІЯ 4 «МОНІТОРИНГ ПОТОЧНОГО СТАНУ ТА ОПЕРАТИВНІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ЧИ ІНЦИДЕНТИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИКИДОМ (ВИЛИВОМ) НЕБЕЗПЕЧНИХ ХІМІЧНИХ ТА РАДІОАКТИВНИХ РЕЧОВИН»

1. *Гапон Ю.К., Слепужніков Є.Д., НУЦЗ України ХІМІЧНИЙ ЗАХИСТ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ*

2. *Змага М.І., Змага Я.В., Бутенко К.О. ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ НАСЕЛЕННЯ ЩОДО ДІЙ ПРИ НС*

3. *О.В. Крайнюк, Харківський національний автомобільно-дорожній університет ОПЕРАТИВНІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ПРИ ПЕРЕВЕЗЕННІ НЕБЕЗПЕЧНИХ ВАНТАЖІВ: АНАЛІЗ РИЗИКІВ ТА ПРАКТИЧНІ РІШЕННЯ*

4. *А.С. Лесько, О.В. Кулаков, НУЦЗ України ОПЕРАТИВНІ ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИКИДОМ ХЛОРУ*

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

«Об'єднання теорії та практики – запорука підвищення готовності
оперативно-рятувальних підрозділів до виконання дій за призначенням»

Відповідальний за випуск С.А.Виноградов	Технічний редактор Д.І. Савельєв	
Підписано до друку 22.11.2024	Друк. арк. 8	
Тир. 100	Ціна договірна	Формат А5
Типографія НУЦЗУ, 18034, Черкаси, вул. Онопрієнка, 8		